

STICHTING **Ir. D.C. van Schaik**
BEHEER ONDERAARDSE KALKSTEENGROEVEN

De stand van de stichting sinds de laatste Steunpilaar

Sinds de laatste Steunpilaar 4 van vorige maand is er natuurlijk niet veel nieuws gebeurd. Eigenlijk had de Steunpilaar 4 in april/mei moeten verschijnen, maar omdat we de financiële verantwoording in de uitgave wilden opnemen, is er een vertraging ontstaan bij het uitkomen van de uitgave. Steunpilaar 6 zal wel weer in april 2003 uitkomen.

Groevendag 2002 Uitnodiging aan onze steunpilaren

Bij deze nodigt het bestuur van de Stichting ir. D.C. van Schaik u allen van harte uit op de derde groevendag. Deze zal dit jaar plaats vinden op zaterdag 28 september om 14:30 bij de boerderij achter St. Joseph in Cadier en Keer. Hier is ruim parkeergelegenheid (Zie bijgevoegd kaartje)

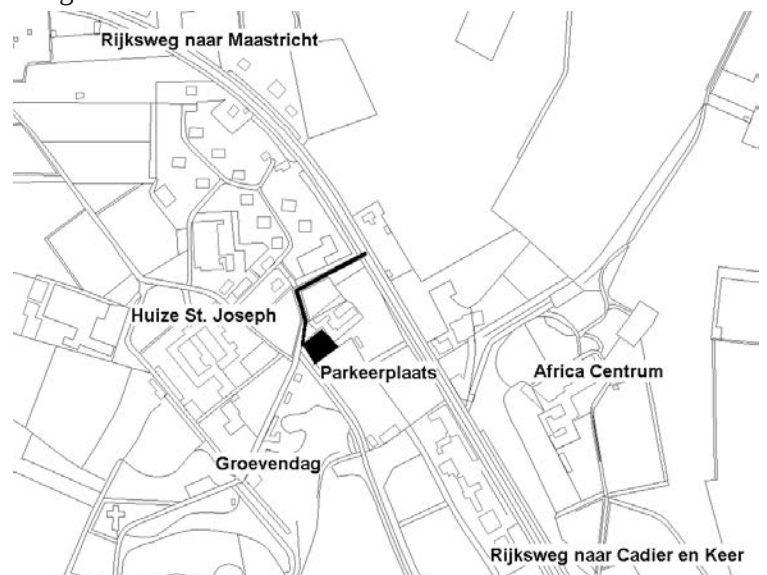
Tijdens deze groevendag zal u in de gelegenheid zijn een van de speerpunt-locaties van de stichting te bezoeken. Meer informatie over deze groevendag treft u op pagina 2 aan.

In verband met de organisatie vragen wij u of u zich voor 20 september wilt aanmelden als u aan deze Groevendag wilt deelnemen. Dit kan op de volgende manieren:

- Schriftelijk door middel van een briefje aan het secretariaat: Postbus 2235, 6201 HA Maastricht
- Per fax naar 043-3672585
- e-mail: vanschaikstichting@nhgl.org

Programma:

- 14:30 uur. Ontvangst bij de werkschuur achter Huize St. Joseph
- 15:00 uur Rondleidingen door de drie groeve en de werkplaats door medewerkers van de stichting die zullen vertellen over de geschiedenis, de geologie en vooral de vleermuizen in deze groeve.
- 17:00 uur. Einde Groevendag.

Groevendag 2002

Tijdens deze groevendag zal u in de gelegenheid zijn een van de speerpunt-locaties van de stichting te bezoeken.

Ten eerste is op het terrein in een deel van een oude mergelschuur de werkschuur van de stichting. U kunt de werkschuur bezoeken en de leden van de technische commissie zullen u tonen hoe deze nieuw ingericht werd. Dit is alles geheel uitgevoerd met de financiële steun, zoals die door u is bijgedragen. Natuurlijk is het een eerste begin en zal er de komende jaren nog veel werk verzet moeten worden en nog veel materiaal aangeschaft moeten worden om over een volledige operationele werkplaats te beschikken. De coördinator van de technische commissie heeft in deze steunpilaar voor u alvast de belangrijkste zaken op een rijtje gezet.

Ten tweede bevinden zich op dit terrein drie groeven, die een mooie historische doorsnede geven van de mergelwinning door de eeuwen heen en die ook het doel zijn van de restauratiepilot, zoals die momenteel samen met het IKL wordt ontwikkeld. Van deze drie groeven treft u in deze steunpilaar een beschrijving aan. Iedere beschrijving is gemaakt door de beheerder van de desbetreffende groeve. Deze drie artikelen ademen iedere hun eigen sfeer hetgeen karakteristiek is voor de diversiteit van de groeven.

Hierbij moet wel nog vermeld worden dat de Heerderberg nog niet bij de Stichting ir. D.C. van Schaik in beheer is, maar dat wel al de eerste stappen daartoe gezet zijn met de nieuwe eigenaar José de Goede.

Landschap in de Heerderberg. foto Henk Ramakers

Tijdens de groevendag zult u in de gelegenheid zijn de Nieuwe groeve Sint Joseph te bezoeken. De Scharnderberg kan in kleine groepjes verkend worden. De Heerderberg is helaas wegens veiligheidsredenen niet van binnen te bezoeken, maar u kunt wel genieten van de prachtige omgeving waarin de groeve ligt....

Binnen de groeve heerst een constante temperatuur van 10-12 graden, dus u hoeft geen andere kleding aan te trekken dan noodzakelijk voor bijvoorbeeld een herfstwandeling.

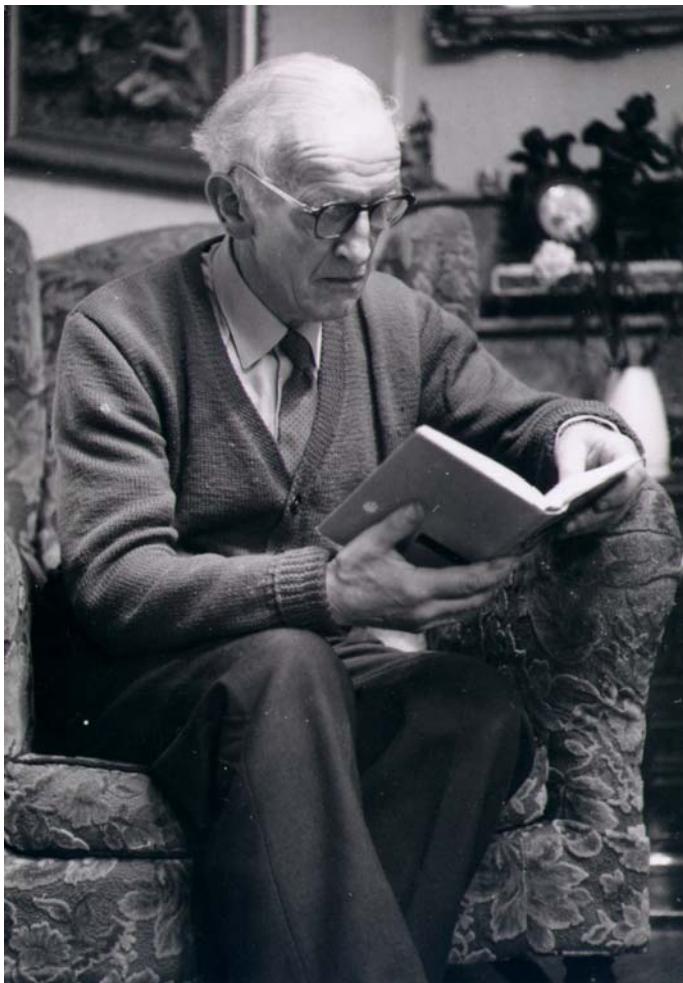
Kortom, er zijn vele redenen waarom u deze groevendag op zaterdag 28 september a.s. niet mag missen. U kunt hier met eigen ogen zien wat met uw steun en die van de provincie Limburg allemaal bereikt is en u kunt spreken met de mensen, die dit allemaal als vrijwilligers in hun eigen tijd hebben klaargespeeld.

Naamgever stichting in het voetlicht

Op 4 oktober a.s. is de 30ste sterfdag van de heer ir. D.C. van Schaik, de naamgever van onze stichting. De heer van Schaik was als elektrotechnisch ingenieur bij de Kalkmergelmaatschappij Sint Pietersberg, de voorloper van de ENCI, werkzaam en had rond 1925 als opdracht een manier te vinden om de mergel van de groeve aan de kant van de Jeker over te brengen naar de Maaskant van de Sint Pietersberg. In eerste instantie was het de bedoeling dit via een kabelbaan over de Sint Pietersberg te realiseren, daarom was hij ook als elektrotechnicus aangetrokken. Deze kabelbaan was echter snel van de baan omdat men in die tijd nog plannen had een vliegveld boven op de Sint Pietersberg aan te leggen. Zijn inventiviteit bracht hem op het idee om de gangen in de Sint Pietersberg te gebruiken, om van de ene naar de andere kant van de berg te komen. Tijdens de zoektocht naar deze route via het instortingsgebied is hij zo onder de indruk gekomen van de gangenstelsels, dat hij zich de rest van zijn leven met de Limburgse mergelgrotten bezig heeft gehouden.

Ingang N.v. Kalkmergelmaatschappij „St. Pietersberg“, 1928. foto archief W. Van Schaik

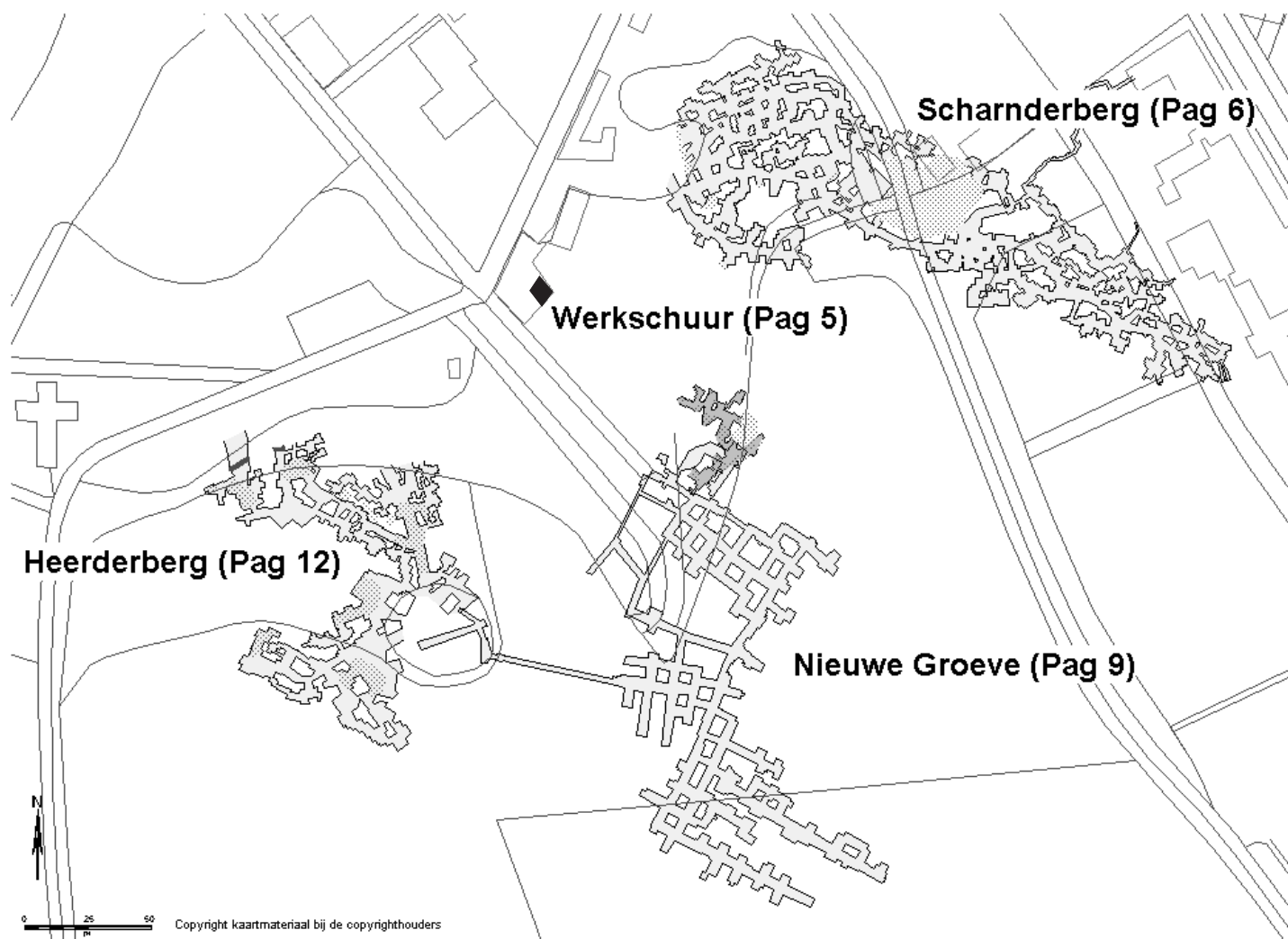

De heer ir. D.C. Van Schaik, foto archief W. Van Schaik

Voor de berglopers is de heer van Schaik een goede bekende, meestal alleen in verband met zijn publicatie over de onder- en bovengrond van de Sint Pietersberg, vaak oneerbiedig “de dikke van Schaik” genaamd. Dat het werk van de heer van Schaik over de kalksteengroeven een veel groter onderzoeksgebied en veel meer publicaties dan deze “Dikke” bevat, is bij minder mensen bekend.

Hoewel het overlijden van de heer van Schaik al een tijd in het verleden ligt, blijft zijn werk ons met de regelmaat van de klok behulpzaam. Zo ook heeft de heer van Schaik een deel van de Scharnderberg in kaart gebracht. Deze Scharnderberg is een van de groeven die op de komende Groevendag bezocht kan worden.

Plattegrond van de drie groeven en de werkschuur.

In bovenstaande kaart ziet u de drie groeven en de werkschuur ingetekend. De beschrijving van de groeve en de werkschuur treft u aan op de aangegeven pagina. Tijdens de groevendag zijn de werkschuur, de Scharnderberg en de Nieuwe Groeve Sint Joseph te bezoeken. De Heerderberg is wegens veiligheidsbeperkingen niet te bezoeken.

Technisch nieuws ...

Voor het uitvoeren van het groevebeheer, zoals de Van Schaik stichting dat voor ogen heeft, is in januari 2001 een Technische Commissie in het leven geroepen. Deze groep bestaat momenteel uit vijf personen, die in samenwerking met de groevebeheerders het technisch deel van onderhoud en beheer uitvoeren.

Begonnen is er met een aantal direct noodzakelijke gereedschappen en machines aan te schaffen om zodoende te kunnen garanderen, dat groeves afgesloten zijn en blijven voor ongenode bezoekers.

Ook werd een sloten-systeem aangeschaft voor de huidige groeves, met gecertificeerde sloten en sleutels, zodat ontelbare en oncontroleerbare aantallen kopieën van sleutels niet meer voorkomen. Dit systeem is uit te breiden tot maar liefst 100 verschillende locaties.

Al snel begon er een behoefte te ontstaan om de inmiddels aangeschafte machines en gereedschappen ergens onder te brengen. Hierbij is ook een opslagruimte nodig voor de materialen, die zoal nodig zijn om een groeve opnieuw af te kunnen sluiten na inbraak of vernieling. Daarnaast was het wenselijk een werkplaats in te kunnen richten om onderhoudswerkzaamheden goed voor te kunnen bereiden.

De werkschuur. foto: Joep Orbons

Bij de aanschaf van de gereedschappen en bij de inrichting van de werkschuur is terdege rekening gehouden met de ARBO richtlijnen, waar ook wij als vrijwilligersorganisatie ons aan hebben te houden.

Een en ander resulteerde in de huur van de werkschuur achter St. Joseph bij Cadier en Keer, zoals wij die nu in gebruik hebben sinds juni 2001. Bij het aangaan van het huurcontract was er echter nog een hele berg werk te verzetten. Zo moest er een scheidingswand komen naar het gedeelte dat wij niet huurden en moesten er elektriciteitsleidingen aangelegd worden. Ook moest de poort verstevigd worden en een likje verf op deze poort was absoluut noodzakelijk.

Na ruim een jaar en menige vrije zaterdag werken in deze schuur, kunnen wij -de technische commissie- ons onderkomen presenteren en laten zien wat er in die tijd bereikt is. Geheel klaar en ingericht is de werkplaats nog niet (welke werkplaats is dat ooit ?) maar de overige aanpassingen zullen plaats moeten vinden aan de hand van ervaringen, die opgedaan gaan worden in het gebruik van de ruimte.

Een verdere uitleg over de huidige uitrusting en werkwijze geven wij dan ook graag bij uw bezoek op 28 september.

Olav Hensing
Coördinator Technische commissie

Een eerste sluier opgelicht van het interieur van de werkschuur. Foto: Joep Orbons

De Scharnderberggroeve

De Scharnderberggroeve is sinds 1997 in beheer bij de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven. De groeve werd op huurbasis overgenomen van Huize St. Jozeph en van de Stichting Centrum Ontmoeting der Volkeren, die beiden eigenaar van een deel van de groeve zijn. Vorig jaar is het beheer van de voorste helft van deze berg overgedragen aan de Stichting ir. D.C.van Schaik. Over de overdracht van het achterste deel wordt nog gesproken met de eigenaar van dat grondgebied.

De afsluiting werd financieel mogelijk gemaakt door een donatie van de Rotary Club Eijsden.

Voordat het zover was, is er het nodige werk verricht. Namens de S.O.K. namen Ed de Grood, Henk Ramakers, John Knubben en Han Bochman deel aan de voorbereidende besprekingen. De werkgroep, die daarna de afsluiting tot stand gebracht heeft bestond uit: Henk Ramakers (projectleider), Walter Thiessens, Jacques Maes, Ad Lagas, John Hageman en John Knubben.

Voorafgaand aan de daadwerkelijke afsluiting moest er intern overleg gepleegd worden over het wel of niet in beheer nemen van deze groeve. Ze verkeert namelijk in een dermate slechte staat, dat men vooraf wist dat de groeve zich nooit zou lenen voor een “normale” toegangsregeling. De waarde die de groeve als natuurreservaat heeft en de cultuurhistorische waarde, gaven meer dan voldoende argumenten om de groeve desondanks in beheer te nemen.

Onderaards landschap in de Scharnderberg. foto: Henk Ramakers

De volgende werkzaamheden zijn in meer dan een jaar tijd door de werkgroep verricht:

- * Er werden 4 ingangen afgesloten.
- * De gang naar de kelder van het klooster aan de Rijksweg werd afgesloten.
- * Er werd een goede beveiliging gemaakt bij de trap aan de “Rijkswegkant” om te voorkomen dat er spelende kinderen in het diepe trappengat konden vallen.
- * Uit de groeve werd heel veel afval verwijderd.
- * Voor een betere luchtdoorstroming t.b.v. de vleermuizen werd een met puin dicht gestapelde gang vrijgemaakt.
- * In samenwerking met Jacques Diederik werd een plattegrond van de groeve gemaakt.

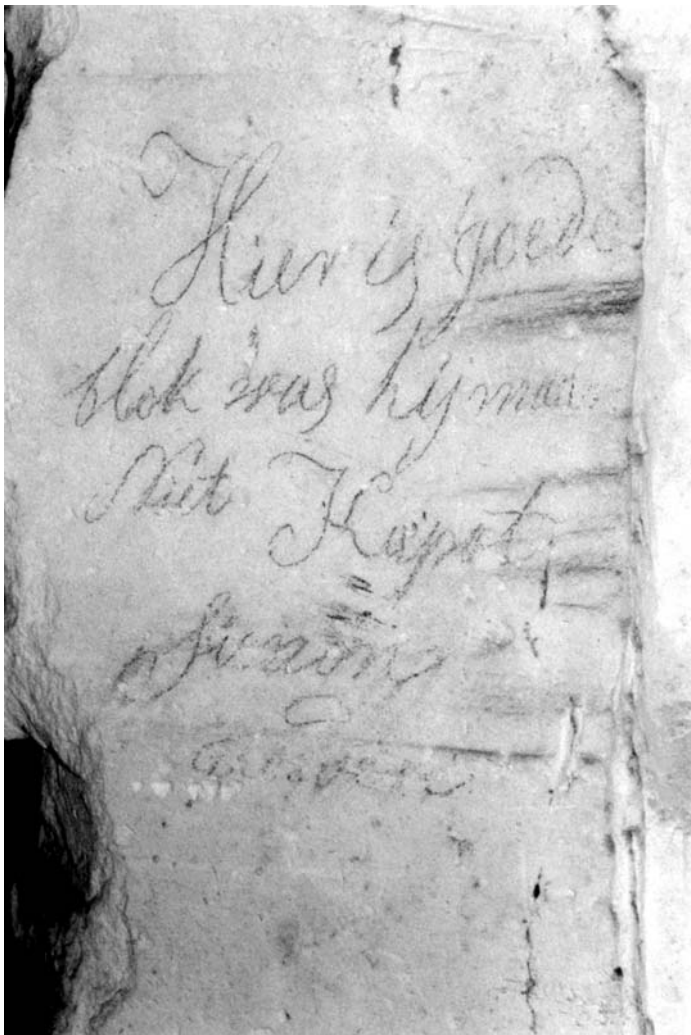
Onderaards landschap in de Scharnderberg. foto: Henk Ramakers

De groeve werd met een feestelijk tintje op 13 februari 1998 officieel overgedragen als nieuwe S.O.K-groeve.

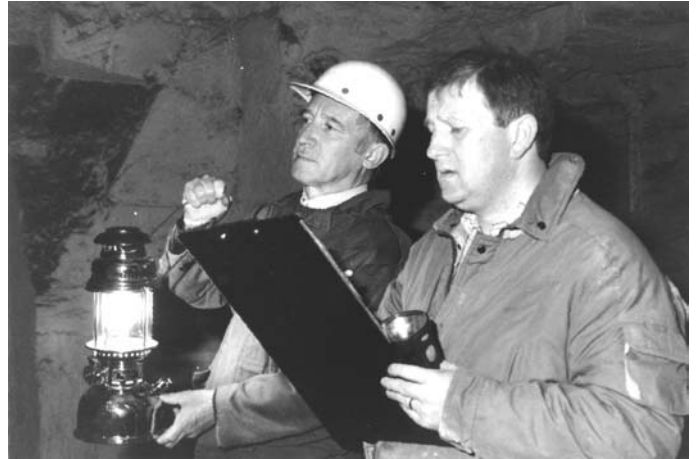
In de groeve vertoeven veel meer dieren dan men zo zou denken. Tot de meest bekende, al dan niet tijdelijke, bewoners rekenen we uiteraard de vleermuizen, de steenmarters en de vossen. Men treft er daarnaast ook verschillende (zeldzame) insecten, spinnen, muizen en kikkers aan.

In de winterperiode is de groeve een vleermuisreservaat. Ze valt dan onder de natuurbeschermingswet om het verstoren van de overwinterende vleermuizen te voorkomen. Het aantal vleermuizen is (nog) niet zo groot, maar de diversiteit maakt de groeve voor de wetenschappers zeer interessant. De in de groeve aanwezige vleermuizen worden al meer dan 50 jaar geteld door een telgroep, waarbij al die jaren de bekende vleermuisonderzoekers prof. Aldo Voûte en Wim Bongers acte de présence gegeven hebben.

De Scharnderberg is een unieke groeve met een zeer rijke historie. De “vrij schutterij van de heerlijkckheyt Heer”

“Hier is goed blok, was hij maar niet kapot”
Opschrift dat de slechte kwaliteit mergel illustreert. foto: Henk Ramakers

Concentratie tijdens de inventarisatie. Links Jacques Maes, rechts John Knubben. foto: Henk Ramakers

kreeg in 1657 van het kapittel van Sint Servaas het recht om in de heuvels, die om Heer en Scharn lagen, mergel te breken. Zowel de Scharnderberggroeve als ook de nabijgelegen Keerderberggroeve dateren dan ook uit die tijd. De schutters kregen het recht om mergel te mogen breken op voorwaarde, dat het openen der groeve(n) als ook het breken der blokken door de leden zelf zou gebeuren. Men verkreeg toen tevens het recht om voor elk geleverd mergelblok een bepaald bedrag te innen. Verder werd vastgelegd dat mensen, die buiten de gemeente woonachtig waren het dubbele bedrag dienden te betalen.

De Scharnderberggroeve diende in oorsprong voornamelijk als breekplaats voor de inwoners van Scharn. De Keerderberggroeve, destijds de 's Heerenberg genoemd, was bedoeld voor de inwoners van Heer en Keer. De ook in de directe omgeving liggende Heerderberggroeve vond zijn oorsprong zelfs een eeuw eerder! Bij de veelvuldige belegeringen van de vestingstad Maastricht hebben de mensen uit de directe omgeving regelmatig een veilig heenkomen in deze groeves gezocht.

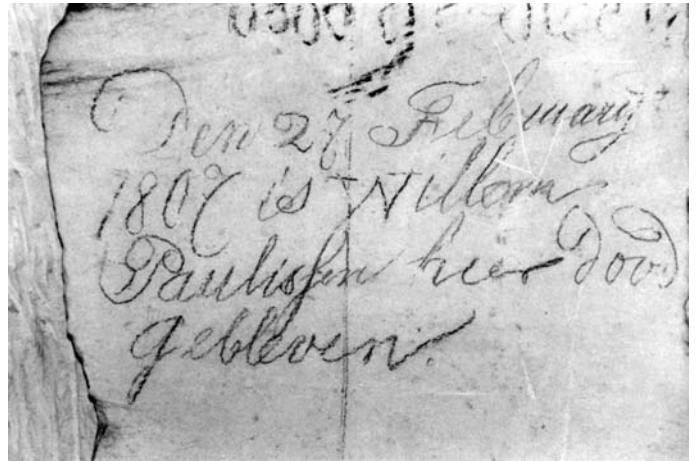
De Scharnderberggroeve dient als een cultuurhistorisch monument beschouwd te worden. Door haar beschermd ligging op het terrein van de boerderij van Huize Sint Jozeph is de groeve grotendeels gevrijwaard gebleven van vernielingen en moderne graffiti. Daardoor zijn op de wanden nog de nodige zeer waardevolle opschriften uit een ver verleden aan te treffen. De blokbrekers schreven er naast de gebruikelijke opschriften m.b.t. hun werkzaamheden

hun ontevredenheid over de bar slechte mergelkwaliteit. Van werk veranderen kon toen helaas nog niet! Soms schreef men ook zaken op de wand die betrekking hadden op dingen, die “buiten” gebeurden. De meeste opschriften zijn van de hand van de telgen van de in deze omgeving bekende blokbrekersfamilie Quaden en dateren tussen 1799 en 1860.

In de Scharnderberggroeve is nooit op grote schaal mergel gebroken. De blokbrekers waren arme mensen, die in de zomer als loonarbeider werkten bij de grote boeren uit de omgeving. In de winterperiode ging men dan vaak de “blokberg” in om te kunnen voorzien in primair levensonderhoud. Van toezicht was er dan ook weinig sprake. Het voorste deel van de groeve kan dan ook het best gekarakteriseerd worden als een “boerenberg”, wat ook te zien is aan het zeer grillige karakter van dit deel van de groeve. Productie was vaak veel belangrijker dan veiligheid. Er moest tenslotte brood op de plank komen! Geen bruikbare mergelblokken betekende gewoon niets te eten! Dit heeft dan ook tot veelvuldige “roofbouw” in de groeve geleid. Roofbouw is het weghalen van mergel op plaatsen waar dit t.b.v. de stabiliteit niet toegestaan is. De slechte toestand waarin de groeve zich bevindt is hier dan ook grotendeels mee te verklaren. In de groeve is op een plek een opschrift aangebracht dat vermeldt dat aldaar een blokbreker om het leven gekomen is. Archiefonderzoek leerde dat dit het directe gevolg van roofbouw geweest is!

Het achterste deel van de groeve, nu van het voorste deel gescheiden door twee grote instortingen, dateert deels van na 1850. Vanwege de matige kwaliteit mergel die de Keerderberggroeve toen leverde, heeft de familie Quaden geprobeerd de Scharnderberggroeve weer in exploitatie te nemen. Men was echter maar weinig succesvol en deze hernieuwde exploitatie is dan ook van korte duur geweest. In dit deel is veel regelmatig gebroken. Dat is te danken aan het feit dat het toezicht op het blokbreken vanaf die tijd aanzienlijk verscherpt was.

In 1911 wordt begonnen met de bouw van Huize Sint Jozeph. Vanwege de eerder genoemde instabiliteit kan de Scharnderberg hier geen mergelblokken voor leveren. In 1914 breekt de Eerste Wereldoorlog uit. Vanuit België kon geen kalk meer ingevoerd worden. Op het terrein van de boerderij worden drie kalkovens gebouwd. Uit de Scharnderberg wordt losse mergel gehaald en met een

“Den 27 february 1807 is Willem Paulissen hier dood gebleven”.

Opschrift met betrekking tot een dodelijk ongeval in de Scharnderberg. foto: Henk Ramakers

smalspoorbaantje naar buiten vervoerd. Er was op een gegeven moment zoveel vraag naar de kalk dat het voorste deel van de Scharnderberggroeve, de Heerderberggroeve en de Keerderberggroeve in deze kalkovens verdwenen is. De productie werd over een spoorbaantje vervoerd naar de Rijksweg. Daar werd alles overgeladen in het tramlijntje Maastricht-Vaals.

De Scharnderberggroeve krijgt in het eerste deel van de twintigste eeuw, vanwege haar ligging achter de boerderij van Huize Sint Jozef, de naam “boerderijgrot”. De groeve wordt dan gebruikt als opslagplaats voor o.a. veldvruchten en landbouwmateriaal. Vlak voor de Tweede Wereldoorlog wordt in de groeve voor omwonenden aan de “Rijkswegzijde” twee schuilplaatsen aangelegd. Daarvoor worden twee aparte ingangen gemaakt vanaf die zijde.

Momenteel is de Scharnderberggroeve onderdeel van een pilotproject, dat de van Schaikstichting in samenwerking met het I.K.L. aan het voorbereiden is. De eerder vermelde stabiliteitsproblemen zullen hierbij in de toekomst aangepakt gaan worden. De voorbereidingen hiervoor zijn inmiddels in volle gang. Hierover zal uitvoerig verslag gedaan worden. Wij kunnen nog veel “steunpilaren” gebruiken. Dat zal de stabiliteit in onze groeve ten goede komen en de natuurlijke- en de cultuurhistorische waarde voor het nageslacht bewaren.

John Knubben
groevebeheerder Scharnderberggroeve

De Nieuwe groeve St. Joseph

De ingang van deze groeve is te vinden tussen de Heerderberggroeve uit de 15^e eeuw, rechts en de oude St. Josephgroeve (18^e eeuw) links. Beide groeves zijn uit veiligheidsoverwegingen helaas niet meer te betreden en ook niet meer te redden van verder verval.

De Nieuwe groeve St. Joseph is ontstaan in en na 1911 voor de bouw van het ernaast gelegen complex Huize St. Joseph. Het stelsel is vrij stabiel en middelgroot. De gangen van het stelsel St. Joseph zijn gebroken in een deugdelijke mergellaag en de gangen zijn niet al te hoog. Het leverde goede bouwsteen op. Op de bezoeker straalt de groeve een sfeer van rust uit.

Tijdens de 2^e Wereld Oorlog is de groeve schuilplaats geweest voor mens en dier. Restanten van gasdeuren zijn nog zichtbaar en een ca. 55 meter lange nooduitgang komt uit in de Vossekuil.

Tekeningen op de wanden zijn vaak religieus en dit kan niet missen, het hele terrein inclusief de groeves was vroeger eigendom van paters en broeders, die in hun vrij tijd impressies tekenden, van de ondergang van de Titanic tot Maria Magdalena.

Verder zijn in de groeve ondermeer een ziekenkamer, kinderhoek, zeven refters en een kapel te zien. Sporen van de champignonteelt, opslag van aardappels, bieten e.d. zijn niet aangetroffen.

De groeve heeft ook dienst gedaan als militair bivak. Massa's spijkers in de wanden en inkrassingen van legeronderdelen leveren het bewijs.

Kapel in Nieuwe Groeve.

Religieuze afbeelding

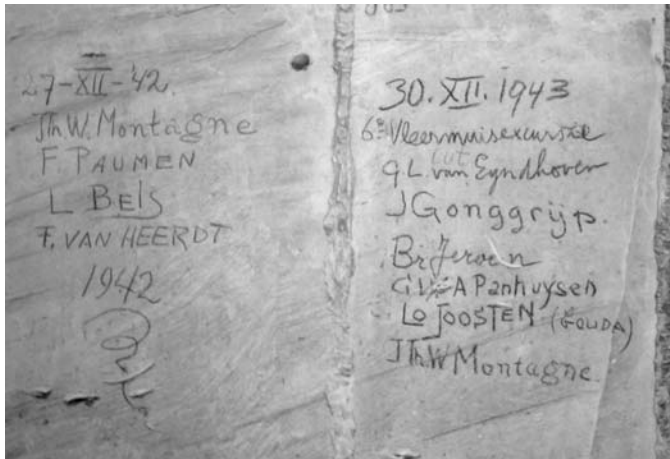
Afbeelding Maria Magdalena.

Religieuze afbeelding

In de groeve wordt ook een oude gang aangesneden van de Heerderberggroeve, die door een grote instorting (Vossekuil) van de rest van de Heerderberggroeve is afgesneden. In dit kleine deel van de veel oudere Heerderberg staat boven bij het plafond een inscriptie van een ster als stille getuige dat de stad Maastricht hier ooit blokken hebben gebroken. Zelfs een leek kan het verschil van blokbreken uit de 16^e en de 20^e eeuw herkennen.

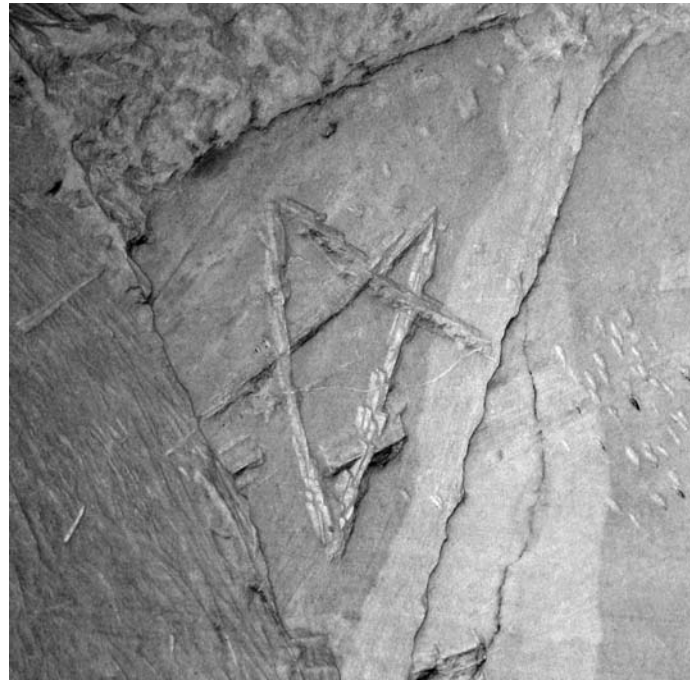
Vaak zijn de losse kalkmergelbodem ontkiemde eikels te vinden, die door een van de huidige bewoners, de eikelmuis, zijn verstopt. In de winter slapen diverse soorten vleermuizen in het stelsel. Ook zijn steenmarters, padden en zelfs een goudslang aangetroffen. Daarnaast zijn muggen, kevers, spinnen, pissebedden en vlinders bij de ingang gevonden. Ook de winterkoning woont binnen, dit ijverige vogeltje is al waargenomen tot op 50 meter van de entree, mogelijk op zoek naar voedsel.

Namenlijsten van bekende vleermuistellers uit lang vervlogen dagen

Blokbrekers werkfront

Ster van Maastricht in "afgesneden" gang van Heerderberg

Sinds 1984 is de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven (SOK) de beheerder van deze groeve. Recentelijk is het beheer overgedragen aan de Stichting ir. D.C. van Schaik. Op enkele plaatsen binnen de groeve hopen wij op korte termijn stabilisatie werkzaamheden uit te kunnen voeren die tot doel hebben het stelsel voor de toekomst veilig te stellen.

Op de dag van opstelling doen wij ons best om al uw vragen te beantwoorden zodat de groeve wat meer erkenning krijgt bij het publiek.

Wij wensen u een prettige excursie toe in de St. Joseph Groeve.

Op aanvraag is de groeve toegankelijk voor educatieve rondleidingen en activiteiten.

Han M.A. Bogman
beheerder St. Josephgroeve

foto's: Joep Orbons

Fotocollage Nieuwe groeve

Inkrassing/tekening van gelegeerde militairen

Titanic (?)

Mooi rechthoekig landschap

Ziekenkamer in schuilkelder uit Tweede Wereldoorlog

Aankleding in de kinderkamer in schuilkelder

De Heerderberg.

Bij het schrijven van een artikel over de Heerderberg denk ik meteen aan de twee belangrijkste zaken met betrekking tot deze groeve

Als eerste: wat is het toch een machtig mooie “oude” berg met zijn prachtige ruwe landschappen, oude inscripties, opschriften, vee-stallingen, etc.

Als tweede: maar wat is deze groeve jammer genoeg een werkelijk levensgevaarlijke bouwval.

Om met dit laatste te beginnen: de Heerderberg is een van de oudste groeves op de oostelijke Maashelling. De winning van mergel is in de late middeleeuwen rond 1550 begonnen en kent een rijke en gevarieerde historie. Net zoals in vele andere “boerenbergen” was de ontginning chaotische en uitsluitend gericht op productie, er werd niet of nauwelijks gelet op veiligheid, er werd zelfs op een wel zeer grove manier roofbouw gepleegd.

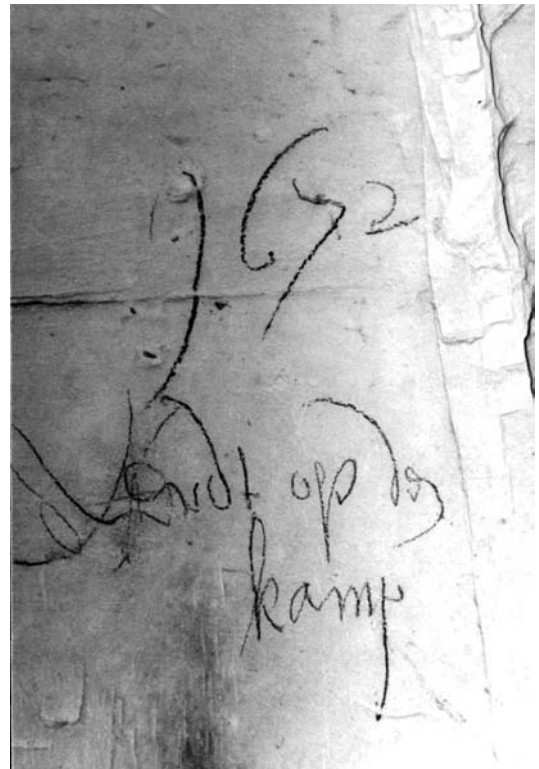

Opschrift met wapenschild in de Heerderberg . foto: Henk Ramakers

Tevens wordt de groeve gekenmerkt door gevaarlijke en open dolines, d.w.z. dat er vanuit de groeve een open verbinding is met de bovengrond door middel van een “gat in het dak”. Landschappelijk mooi, maar heel verraderlijk bij een wandeling door het bovenliggende bos.

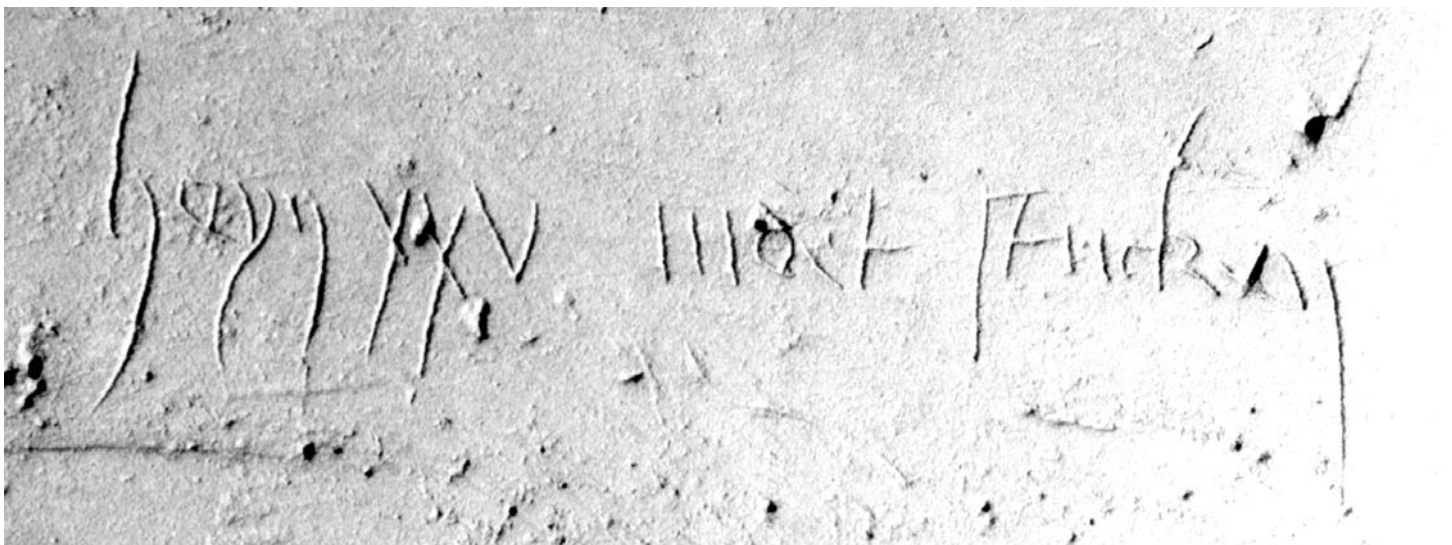
Ook geologische scheuren ontbreken niet in deze groeve.

Een groot gedeelte van de groeve is verdwenen door latere dagbouw. De daardoor op vele plaatsen ontstane openingen en wanden komen de stabiliteit van de groeve niet ten goede.

“1672, op den kamp”

Opschrift in de Heerderberg. foto: Henk Ramakers

“Heyn XXV moet stucken” (moetstuck = maatstuk = blok).

Opschrift in de Heerderberg. foto: Henk Ramakers

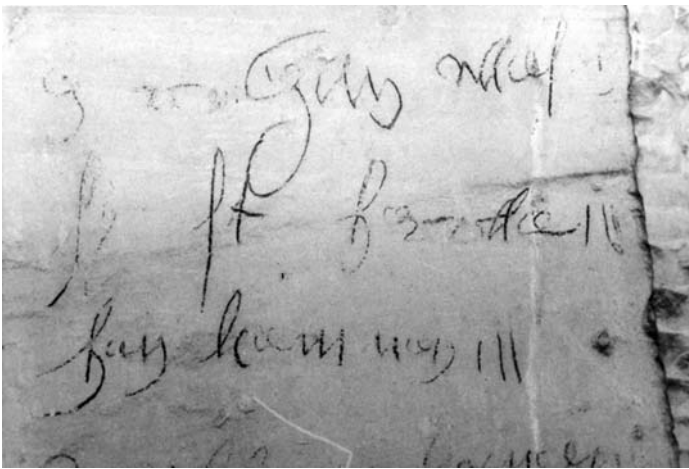
Als laatste is er nog de grote instorting, nu genaamd “de Vossekuil”, te vermelden. Deze instorting heeft midden in de Heerderberg een lager gelegen stuk beschermd bos gecreëerd.

Samengevat is hierdoor een groeve ontstaan, die werkelijk als “zeer gevaarlijk” beschouwd moet worden. Het betreden van deze groeve kan dan ook uitsluitend gebeuren met de grootste voorzichtigheid door personen, die als “ter zake deskundig” kunnen worden beschouwd.

Het goed en veilig beheren van deze groeve is door de vele openingen, maar ook door de situatie in én boven de groeve, vrijwel onmogelijk. Het veilig stellen van de

groeve door restauratie en stabilisatie is op een veilige en aanvaardbare manier niet meer mogelijk, hierdoor zou het onderaardse landschap geweld aangedaan worden. Toch is het noodzakelijk dit industrieel en culturele monument te beschermen om het zo lang mogelijk in stand te houden. Daarnaast staat de groeve ook nog onder grote druk van illegaal bezoek en vandalisme. Het periodiek betreden en inspecteren van deze groeve zal daarom altijd noodzakelijk blijven.

De beste bescherming lijkt een goede afrastering van het gehele gebied boven en rond de Heerderberg, gekoppeld aan een degelijke en periodieke controle van de afrastering, de bovengrond en de ondergrond.

*Opschrift, lastig te lezen, nog lastiger te begrijpen.
foto: Henk Ramakers*

*Inkrassingen in de Heerderberg voorstellende de belegering en de beschieting met een kanon van de stadsmuren te Maastricht.
fotos: Henk Ramakers*

Terugkomend op mijn eerste gedachte aan deze machtig mooie berg denk ik vooral aan de indrukwekkende en prachtige ondergrondse landschappen. Tijdens een inventarisatie in 1992 is er een foto- en dia reportage gemaakt in deze groeve, om een aantal landschappen, opschriften en inscripties zo ongeschonden mogelijk voor de geschiedenis vast te leggen.

Voor het fotograferen van landschappen is in deze groeve voor een fotograaf een ware uitdaging. De term "Spelen met licht" is op deze groeve duidelijk van toepassing.

Bijgaande foto's geven een impressie van deze uitzonderlijke groeve.

Henk Ramakers.

Ruw, gevaarlijk maar o zo ongelofelijk mooi landschap in de Heerderberg foto: Henk Ramakers

*Sfeeropname tijdens onderzoek in de Heerderberg.
foto: Henk Ramakers*

*Gang in de Heerderberg. Let op de scheuren in de pilaren.
foto: Henk Ramakers*

Lijst van Vrienden van Stichting Ir. D.C. van Schaik

De hieronder weergegeven lijst geeft de vrienden van de van Schaik Stichting weer die aangegeven hebben dat ze openbaar genoemd willen worden. Als u als Vriend van de stichting ook in deze lijst opgenomen wilt worden, voldoet een berichtje aan het secretariaat.

De heer W. Amory, MAASTRICHT

De heer A.A.H. Barten, GELLIK

De heer H.J.M. Beaumont, MAASTRICHT

De heer R.P. Beaumont, MAASTRICHT

De heer drs. G.J. Beijer, LANAKEN

De heer J.L.P. Bovy, MAASTRICHT

De heer P.J. Brand, ECKELRADE

Mevrouw drs. M.L.M. Ceha, ROOSENDAAL

Mevrouw TH.G.M. Colen-Beijer, MOERGESTEL

De heer H.N. Degens, Bouwbedrijf Coppes BV.,
VALKENBURG AAN DE GEUL

De heer R. Dreessen, Cave Cadier, CADIER EN KEER

Mevrouw M.E.TH. Estourgie-Beijer, LANAKEN

De heer P.H.J. Franssen, GULPEN

De heer H.H.N. Geurts, VALKENBURG AAN DE GEUL

Mevrouw J. de Goede, Venduehuis Dickhaut,
MAASTRICHT

De heer A.H.G.L. Hameleers, MAASTRICHT

De heer Mr. P.CH.M. Huijsmans, Pandrim Heerlen B.V.,
CLERMONT

De heer H.G.A. Koene, MAASTRICHT

De heer P.M.B.L. Koene, MAASTRICHT

De heer J.T.F.M. Krekel, GELEEN

De heer drs. A.F.P.W. Lagas, MAASTRICHT

De heer E.H.J.R. Lamkin, MAASTRICHT

Mevrouw L.M.J. Lamkin- Colson, MAASTRICHT

De heer H.L. Leunissen, BEEKBERGEN

De heer G.H.V. van Lijf, MAASTRICHT

De heer J.M.G. Maes, MAASTRICHT

De heer J.A.M. van der Meer, MAASTRICHT

De heer S.E. Minis, MAASTRICHT

De heer H.J.F. Mommers, Stichting Jezuïetenberg,
TONGEREN

De heer H.H. Mooren, BERGEN OP ZOOM

De heer W.E.M.G. Nelissen, Gilde van de
Berregmennekes, MAASTRICHT

De heer C. Oostwegel, Chateau Sint Gerlach Hotel,
VALKENBURG AAN DE GEUL

De heer R.F.J.M. Oostwegel, Apotheek Ten Horn,
MAASTRICHT

De heer H. Oppenhuis de Jong, HAARLEM

De heer drs. P.M. Orbons, GRONSVELD

De heer J. Peumans, RIEMST

De heer G.F.F.M. Pieters, MILSBEEK

De heer M. Poesen, ENCI Maastricht BV.,
MAASTRICHT

De heer J. Popma, DELFT

De heer P. Rodenburg, MAASTRICHT

De heer ir. F.A.A.M. Roosen, MAASTRICHT

De heer dr. ir. E.P.M. Rousseau, MAASTRICHT

De heer ing. W.C.L. van Schaik, GELDROP

De heer L. Schoenmakers, MAASTRICHT

De heer L.S.J.M. Spronck, MAASTRICHT

De heer C.B.C.A. van Stiphout, Rederij
Stiphout/Festivillage, MAASTRICHT

De heer F.B. Vandehoek, MAASTRICHT

De heer F. Vermeulen, ASP Adventure B.V.,
VALKENBURG A/D GEUL

De heer dr. A.M. Voûte, SOEST

De heer drs. A.P. Witlox, MAASTRICHT

***Wij danken iedereen die met zijn of haar financiële bijdrage de
Stichting Ir. D.C. van Schaik steunt in haar activiteiten.***

Medewerkers betrokken bij de Stichting

Bestuur:

- Joep Orbons: voorzitter
- Desiree Schoenmakers: secretaris
- Pierre Hardy: penningmeester
- Wilfred Schoenmakers: bestuurslid

Comite van Aanbeveling:

- G. Beijer: voorzitter
- A. Lagas
- C. Oostwegel
- G. van Lijf
- S. Sleijpen

Groevenbeheerders:

- Apostelgroeve: Ton Breuls
- Fallenberg: Valere Ceulen
- Houbensbergske: Erik Honée
- Keldertjes Slavante: Ad Lagas
- Koeleboschgroeve: Ed de grood
- Nieuwe groeve achter St. Joseph: Han Bochman
- Roothergroeve: John Hageman
- Scharnderberg: John Knubben
- Theunisgroeve: Giel Bindels

Technische Commissie:

- Olav Hensing: coördinator
- Han Bochman
- Norbert Hensing
- Cham Peters
- Jo Pantekoek

Medewerkers:

- Erik Lamkin
- Wil Ramaekers
- Carla Ramaekers

Redactie:

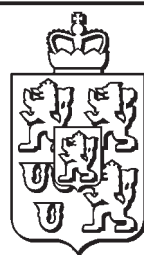
- Joep Orbons
- Rob Heckers

Adviseurs:

- Ed de Grood: juridische zaken
- Ad Lagas: financiële zaken
- Roland Bekendam: mijnbouwkundige zaken

Referentieraad:

- K. Huntjens
- D. De Graaf
- R. Brandt
- J. Felder
- S. Van der Leeuw
- A. Voûte
- W. Van Schaik

De werkzaamheden van de Stichting Ir. D.C. van Schaik kunnen mede tot stand komen dankzij een subsidie van de Provincie Limburg in het kader van de subsidieregeling natuur- en landschapsbeheer

Colofon

Redactie:
Lay-out en druk:
Redactieadres:

e-mail:
Web-site:
Bankrekening:

Kamer van Koophandel
voor Zuid Limburg:

Joep Orbons
Rob Heckers
Stichting Ir. D.C. van Schaik
Postbus 2235
6201 HA Maastricht
vanschaikstichting@nhgl.org
www.sok.nl
SNS Bank Maastricht 92.98.12.034
KBC Bank Vroenhoven 745-0030689-09

1405666739

*De Steunpilaar van de Van Schaik Stichting verschijnt twee maal per jaar, in april en in september.
De Van Schaik Stichting is een werkstichting van de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven van het
Natuurhistorische Genootschap in Limburg.*

STICHTING Ir. D.C. van Schaik
BEHEER ONDERAARDE KALKSTEENGROEVEN